

Ele?tirel Dü?ünmeyi Destekleyen Ö?retmen Davran??lar? Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ele?tirel Dü?ünmeyi Destekleyen Ö?retmen Davran??lar? Envanteri*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20878>

 zet

Elektirel D   nmeyi Destekleyen   retmen Davranışları Envanteri (EDD  DE),   retmenlerin sınıf ortamında öğrencilerin elektirel düşünme becerilerini ne düzeyde desteklediğini belirlemek amacıyla geliştirilmiş öz-değerlendirme tipi bir ölçektir. Senar Alkın- ahin ve F. D. G   tok tarafından 2013 yılında geliştirilen bu envanter, öğretmenlerin açık fikirlilik, üst düzey soru sorma ve neden-kanıt arama gibi davranışlarını beş temel alt boyutta incelemektedir. Ölçek, ilköğretim öğretmenleri üzerinde yürütülen kapsamlı geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda son halini almış olup, eğitim araştırmalarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Elektirel Düşünme,   retmen Davranışları,  l ek Geliştirme, Yapı Geçerliliği, Faktör Analizi, Güvenirlik, Eğitim Bilimleri.

Yazarlar

Senar Alkın- ahin, F. D. G   tok.

Amaç

EDD  DE'nin temel amacı, ilköğretim   retmenlerinin, sınıf içi uygulamalarında öğrencilerin elektirel düşünme becerilerinin gelişimine katkıda bulunan davranışları ne s kl kte gösterdiklerini kendi algıları doğrultusunda ölçmektir. Envanterin geliştirilmesi, öğretmenlerin pedagojik yaklaşımlarını değerlendirmeye ve elektirel düşünme becerilerini destekleme yeterliliklerini belirlemeye olanak tanır.

Bu envanter, öğretmenlerin g  l  ve geliştirilmesi gereken yönlerini ortaya koyarak,   retmen eğitimi programlarının ve mesleki gelişim faaliyetlerinin planlanmasına bilimsel bir temel sağlamayı hedeflemektedir. Ölçek,   retmenlerin kendilerini değerlendirmeleri için yapılandırılmış ve istatistiksel olarak desteklenmiş bir araç sunmaktadır.

Yapı

Envanter,   retmen davranışlarını elektirel düşünme bağlamında değerlendiren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, toplam 5 alt boyuttan ve analizler sonucunda son hali 79 maddeye düşürülen maddelerden oluşmaktadır. Öğretmenler, maddeleri 5'li Likert tipi bir derecelendirme (1=Beni hiç yansıtmıyor - 5=Beni çok yansıtıyor) kullanarak yanıtlamaktadır.

EDD  DE'nin beş temel alt boyutu ve nihai madde sayıları şunlardır:

A  k Fikirlilik (AF): 18 madde.

Açıklık (A): 14 madde.

Bilginin Doğruluğunun-Güvenirliğinin Sorgulanması (BDGS): 18 madde.

Neden-Kanıt Arama (NKA): 17 madde.

Üst Düzey Soru Sorma (  DSS): 13 madde.

Her bir boyuttan alınan puanın yükselmesi, o boyuta ilişkin elektirel d   nmeyi destekleme davranışlarının gösterilme düzeyinin de yükseldiği anlamına gelmektedir.

Geçerlik

Envanterin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullan  lm  ttir. Çalışma, 425 kişiden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Analiz öncesinde veri setinin uygunluğunu belirlemek için **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** değerleri ve Bartlett Küresellik Testi sonuçları incelenmiştir.

Tüm boyutlara ilişkin **KMO** değerleri (0.87 ile 0.92 arasında) faktör analizine uygunluğun yüksek düzeyde olduğunu göstermiştir (literatürde 0.60 üzeri yeterli kabul edilir). Bartlett Küresellik Testi sonuçları ise tüm boyutlar için istatistiksel olarak manidar bulunmuştur ($P<.01$), bu da korelasyon matrislerinin fakt  rle  tirmeye uygun olduğunu kan  tlam  ttir. Yapılan AFA sonucunda, her bir boyutun tek faktörlü bir yapı sergilediği ve açıklanan toplam varyansın %30 yeterlilik ölçütünü karşıladığı belirlenmiştir. Örneğin, AF boyutu %33.34, NKA boyutu ise %35.70 varyans a   klam  ttir. Tüm maddelerin faktör yük değerleri (AF boyutundaki bir madde hariç) 0.30'un üzerinde olup, maddelerin ilgili boyutta güçlü bir şekilde yer aldığını göstermiştir.

Güvenirlik

EDD  DE'nin güvenirliği, i   tutarl    k, madde analizi ve testi yarılama yöntemleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Tüm boyutlar için güvenirlik katsayıları yüksek düzeyde bulunmuştur:

    Tutarl    k (Cronbach Alfa): Cronbach Alfa katsayıları BDGS için 0.89, AF ve NKA için 0.88, A için 0.86 ve   DSS için 0.83 olarak hesaplanm  ttir. Bu değerler, envanterin i   tutarl       n  n yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Madde-Toplam Korelasyonları: Madde-toplam korelasyonları 0.31 ile 0.66 arasında değişmektedir. Bu pozitif ve yüksek korelasyonlar, maddelerin   l    mek istenen davranışları benzer şekilde örneklediğini ve testin yüksek i   tutarl     a sahip olduğunu kanıtlamaktadır (0.30 üzeri genellikle iyi ayırt edicilik olarak kabul edilir).

U   Grupların Karşılaştırılması: Alt ve üst %27'lik grupların puan ortalamaları t testi ile karşılaştırılmış ve her bir boyuttaki tüm maddelerde gruplar arasında manidar farklar tespit edilmiştir. Bu bulgu, maddelerin ilgili boyutta farklı düzeydeki kat    mc  lar   anlamlı biçimde ayırt

edebildiğini göstermiştir.

Testi Yarılama Güvenirliği: Spearman Brown güvenirlik katsayıları 0.77 ile 0.86 aralığında olup, envanterin genel güvenirlik düzeyinin yüksek olduğunu teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Envanterin faktör yapısını belirlemek amacıyla Temel Bileşenler (Principal Components) analizi tekniği kullanılarak Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir.  lk incelemelerde Kaiser-Guttman ilkesine göre birden fazla faktör ortaya   km   olsa da ( rne in AF boyutu 4 faktör,  DSS boyutu 3 faktör), bu yapıların kuramsal olarak anlamlandırılmasında yaşanan zorluklar nedeniyle, araştırmacılar tek faktörlü çözüme yönelmiştir.

Tek faktör sınırlaması altında tekrarlanan AFA, her bir boyuttaki maddelerin tek bir genel faktör altında yüksek yük değerleri oluşturarak toplam varyansın önemli bir bölümünü açıkladığını göstermiştir. Tek faktörlü   z mde elde edilen faktör yük değerleri ve açıklanan varyans oranları şunlardır:

Açıklık (A): Faktör yükleri 0.51-0.68 arasında; açıklanan varyans %35.63.

Neden-Kanıt Arama (NKA): Faktör yükleri 0.48-0.70 arasında; açıklanan varyans %35.70.

Bilginin Doğruluğunun-Güvenirliğinin Sorgulanması (BDGS): Faktör yükleri 0.37-0.73 arasında; açıklanan varyans %35.65.

A  k Fikirlilik (AF): Faktör yükleri 0.45-0.66 arasında; açıklanan varyans %33.34.

Üst Düzey Soru Sorma ( DSS): Faktör yükleri 0.48-0.65 arasında; açıklanan varyans %34.49.

Bu sonuçlar, her bir alt boyutun, elektirel d   nmeyi destekleyen ilgili davran    tek bir genel faktör olarak  l t  n  ve yapısal olarak yeterli olduğunu göstermiştir.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental)

Format: 5'li Likert Tipi (1=Beni hiç yansıtmıyor - 5=Beni çok yansıtıyor)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Öğretmenler ( zellikle  lk  retim   retmenleri)

Age Group: Yetişkinler ( al  an   retmenler)

Population Details: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları 425 ilköğretim   retmeni üzerinde yürütülmüştür. Betimsel analizler 384 öğretmenden oluşan bir alt grup üzerinde de yapılmıştır.

Test Methodology: Öz-bildirim envanteri. Puanlama, ilgili boyuttaki maddelerden alınan sürekli puanların toplanması ve bu toplamın o boyuttaki madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Puan aralıkları, boyutlara göre 13 ile 90 arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Eğitimi, Pedagojik Davranış, Likert Ölçeği, İç Tutarlılık, Cronbach Alfa, Ayırt Edicilik, Kaiser-Meyer-Olkin.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: senar35@gmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değil.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler ve Ücret: Envanterin kullanımı için sorumlu yazar Senar Alkın-Ahın ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: 2013 (Yayınlanma Yılı).

Orijinal makalenin PDF dosyası buradan indirilebilir: elestirel-dusunmeyi-destekleyen-ogretmen-davranislari-envanteri-toad.pdf

Referanslar

Alkın-Ahın, S. ve Gözütok, F. D. (2013). Eleştirel Düşünmeyi Destekleyen Öğretmen Davranışları Envanteri (EDDÖDE): geliştirilmesi ve uygulanması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 223-254. DOI: <http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2013.3212a>

Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Factor Analysis*. London: Routledge.

Zwick, W. R., & Velicer, W. F. (1986). Comparison of five rules for determining the number of components to retain. *Psychological Bulletin*, 99(3), 432-442.

Elektirel Düünmeyi Destekleyen Öretmen Davran??lar? Envanteri

Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

Envanter 5 Alt Boyut ve 79 Nihai Maddeden olu?maktadır (Orijinal raporda listelenen madde say?lar? a?a??dad?r):

Aç?k Fikirlilik (18 m):

Aç?kl?k (14 m):

Bilginin Do?rulu?unun-Güvenirli?inin Sorgulanmas? (18 m):

Neden-Kan?t Arama (17 m):

Üst Düzey Soru Sorma (13 m):

ARABPSYCHOLOGY.COM